

Sygn. akt III CSK 45/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku W.T.
przy uczestnictwie B.K.
o rozgraniczenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 czerwca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w N.
z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt III Ca .../17,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą wnioskodawczynie W.T. od postanowienia Sądu Okręgowego w N. z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt III Ca .../17 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej wnioskodawczynie zarzuciła: naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez zaniechanie dokonania przez Sąd drugiej instancji wszechstronnej analizy całego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a także przez

przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów; błąd w ustaleniach faktycznych skutkujący przyjęciem, że nowe ogrodzenie stoi w miejscu starego drewnianego płotu, oraz że odsunięto się z płotem celem respektowania uprawnień właścicielskich uczestniczki B.K. i jej poprzedników prawnych w sytuacji, w której intencją wnioskodawczynie było zachowanie poprawnych stosunków sąsiedzkich i wzajemne ułatwienie stronom korzystania i konserwowania ogrodzenia; naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez brak dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych, a jedynie oparcie uzasadnienia zaskarżonego postanowienia na ustaleniach dokonanych przez Sąd pierwszej instancji oraz przez sporządzenie tego uzasadnienia w sposób uniemożliwiający skuteczną kontrolę kasacyjną, a także przez przyjęcie jednostronnej oceny materiału dowodowego; naruszenie art. 386 § 1 k.p.c. przez nieuwzględnienie apelacji wnioskodawczynie, mimo iż całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie pozwalał na przyjęcie, iż wszelkie wątpliwe okoliczności zostały dostatecznie wyjaśnione; naruszenie art. 232 k.p.c. przez przyjęcie, iż wnioskodawczynie nie wywiązała się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z których wywodzi skutki prawne co do przebiegu rzeczywistej granicy, podczas gdy wnioskodawczynie zaoferowała logiczne, wzajemnie uzupełniające się dowody, potwierdzające faktyczny przebieg granicy oraz potwierdzające, że uczestniczka była w złej wierze; naruszenie prawa materialnego, tj. art. 341 k.c. przez jego zastosowanie; art. 336 k.c., art. 176 k.c. i art. 172 k.c. przez bezpodstawne przyjęcie, że stan, który istniał na gruncie przed 1997 r. był stanem, który prowadził do zasiedzenia; art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c. przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie, iż w 2011 r. wnioskodawczynie złożyła wniosek o wszczęcie postępowania rozgraniczeniowego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez

skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Wnioskodawczyni poza ogólnym powołaniem się na potrzebę wykładni przepisów prawnych, wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, nie wyjaśniła o wykładnię, jakich konkretnie przepisów jej chodzi, jak również nie przytoczyła rozbieżnych orzeczeń sądowych. Z tego względu tak określona podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej nie mogła wyrzeć zamierzonych przez wnioskodawczynię skutków prawnych

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wnioskodawczyni wywodzi z naruszenia podanych w zarzutach przepisów prawnych.

Skarżąca sformułowała zarzuty skierowane przeciwko podstawie faktycznej postanowienia oparte na naruszeniu przepisu art. 233 § 1 k.p.c. oraz zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych. Tymczasem podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). W postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 3 k.p.c.).

Z kolei naruszenie przez sąd drugiej instancji art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. może wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej. Zatem nie każde uchybienie w zakresie konstrukcji uzasadnienia sądu drugiej instancji może stanowić podstawę dla skutecznego podniesienia zarzutu kasacyjnego, lecz tylko takie, które uniemożliwia Sądowi Najwyższemu przeprowadzenie kontroli prawidłowości orzeczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05 nie publ., z dnia 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07, nie publ., z dnia 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC - ZD 2008 Nr D, poz. 118, postanowienie z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 654/14, nie publ.). Zgodnie bowiem z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, powinien wykazać, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

W sytuacji, gdy Sąd drugiej instancji nie uzupełnia postępowania dowodowego ani, po rozważeniu zarzutów apelacyjnych, nie znajduje podstaw do zakwestionowania oceny dowodów i ustaleń faktycznych orzeczenia Sądu pierwszej instancji, może te ustalenia przyjąć za podstawę faktyczną swojego rozstrzygnięcia. Wystarczające jest wówczas, by stanowisko to znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu orzeczenia drugoinstancyjnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98, nie publ. i z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09, nie publ.). W braku wyrażenia takiego stanowiska wprost w uzasadnieniu orzeczenia Sądu drugiej instancji przyjmuje się, że nie doszło do naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., gdy na podstawie treści uzasadnienia da się stwierdzić, że ustalenia te zostały zaakceptowane (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2010 r., I CSK 197/09, nie publ. i z dnia 29 kwietnia 2016 r.,

I CSK 306/15, nie publ., postanowienie z dnia 14 stycznia 2014 r., III SK 27/13, nie publ.).

W niniejszej sprawie sporządzone przez Sąd drugiej instancji uzasadnienie zaskarżonego wyroku - wbrew stanowisku skarżącego - zawiera elementy wymagane przepisami art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i poddaje się kontroli kasacyjnej. Sąd drugiej instancji przytoczył ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji wraz z oceną zgromadzonego materiału dowodowego oraz z wyjaśnieniem podstawy prawnej rozstrzygnięcia i stwierdził wyraźnie, że je akceptuje w całej rozciągłości. Tym samym, uzasadnienie postanowienia Sądu pierwszej instancji jest elementem uzasadnienia zaskarżonego postanowienia.

Według wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych pomiędzy nieruchomościami wnioskodawczyni i uczestniczki składającymi się z działek nr [...] i [...] początkowo przebiegał drewniany płot, który z biegiem lat uległ zniszczeniu, a w drugiej połowie lat 70-tych ub. wieku go rozebrano. W 1987 r. mąż wnioskodawczyni postawił płot, który nadal stoi w tym samym miejscu. Poprzedniczka prawna uczestniczki w czasie stawiania nowego ogrodzenia interweniowała, gdy uznała, że mąż wnioskodawczyni wchodzi z płotem na jej grunt i zastrzeżenia te zostały przez niego uwzględnione. Następnie między właścicielami nieruchomości panowała zgoda, każdy z nich respektował przebieg granicy wyznaczony nowym płotem. Jeśli rodzina wnioskodawczyni zamierzała pomalować płot od strony nieruchomości uczestniczki, to pytali ją o zgodę na wejście na grunt. Dopiero w 2011 r. wnioskodawczyni podjęła próbę wznowienia granic.

W tych okolicznościach przyjęcie przez Sąd drugiej instancji po stronie uczestniczki i jej poprzednika prawnego przymiotu dobrej wiary samoistnego posiadania przygranicznego pasa gruntu obejmującego obszar pomiędzy granicą ewidencyjną a płotem na podmurówce ze słupkami metalowymi i siatką, postawionym przez męża wnioskodawczyni w 1987 r. nie może być uznane, że zaskarżone postanowienie zapadło z rażącym naruszeniem prawa materialnego. Najistotniejsze znaczenie dla kwalifikacji dobrej wiary samoistnego posiadania spornego pasa gruntu miała okoliczność, iż wolą właścicieli obu nieruchomości było, aby nowe ogrodzenie stanowiło granicę pomiędzy nimi. Sąd drugiej instancji zwrócił

też uwagę, powołując się na zeznania wnioskodawczynie, iż ogrodzenie to zostało postawione po wcześniejszym wytyczeniu granicy w obecności poprzedniczki prawnej uczestniczki, przez geodetę wskazanego przez wnioskodawczynię i jej męża.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 5 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz. U. 2015, poz. 1800, ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2016, poz. 1668).

kc

jw